Balogh István

Az elrugaszkodott hívsége

Annak idején, amikor a római katonák elfoglalták, vagy ahogyan ők mondták, felszabadították zsidók szent földjét, s azt a birodalomhoz csatolták, kegyetlen évtizedek következtek, a leigázott népre Erec Jiszráélben; szenvedéseik máig sem értek még véget. A városok és falvak utcáin idegen rendőrök járőröztek, lépten-nyomon igazoltatták Ábrahám fiait, akikre valami miatt mindig reáhullott a gyanú sötét árnyéka. Olykor, ha eme rendőröknek kedve tartotta, dárdanyéllel vertek végig egynémely járókelőn, de úgyannyira, hogy az árva zsidóknak bőrük, csontjuk bánta a tréfát, jajgatásuk, fájdalmas ordításuk meg felhallatszott a Mindenható tornácáig.

Azonban Ábrahám fiai között is akadtak olyanok, akik elrugaszkodtak a Törvény talajától, szolgálni kezdték az idegen hatalmat. Miként tiszta búza között is akad konkoly. Az elrugaszkodók pedig buzgón szolgáltak, cselekedeteikkel legtöbbször túltettek a hódító embereinek megnyilvánulásain is. A római elöljárók szívesen vették szolgálataikat, mert kegyetlenül pontosan behajtották a népre kivetett súlyos adókat és vámokat, még akkor is, ha ennek teljesítésébe többen bele is szakadtak. Maguk is szépen tollasodtak, beköltöztek főtéri házakba, fiaikat római tanítómesterek keze alá adták, akkor is, ha a gyermek nyelve belétörött emez erőszakba; hívségüket bizonyítandó, odahaza, családi körben is latinul beszéltek, és felettébb boldogok voltak, ha a hatalmasok lakomáin, a hosszú asztalok legvégén, jutott számukra szerény hely.

Történt egyszer, hogy a helytartó zsidó elrugaszkodottat emelt maga mellé csendbiztosnak. Salamonnak hívták e konkolyt, akár ama bölcs és nagy királyt, aki bearanyozta alattvalói életét. Salamon csendbiztos úr Salamon önnön neve miatt is meg volt győződve elméje bölcsességéről, s hitt abban, hogy ténykedésével népének kedves dolgokat cselekszik. A nép pedig hangosan jajveszékelt immár az éghez, máshonnan megváltást nem remélhetett.

Salamon rendszeresen sétálgatott kiadós és ízletes ebédek után a város árnyas fái alatt, vasakarattal megkövetelte, hogy köszöntsék, s felettébb élvezte, ha sétái alkalmával a szembejövők alázatosan hajlongnak előtte. Ám gyorsan feltűnt neki, hogy az alázatosan hajbókoló zsidók szemében dac és gyűlölet lángol.

Egy napon, amikor különösen jólesett Salamonnak az ebéd utáni séta, találkozott Rabban Gamliellel, a mindenki által tisztelt bölccsel.

Miután a tudós kiegyenesítette alázatosan meghajtott derekát, Salamon ekképp szólott hozzá:

– Miért gyűlölnek engem a zsidók, oh, bölcs?

– De hát mindenki tisztelettel köszönt téged – válaszolt erre Rabban Gamliel. – Így tettem jómagam is.

A csendbiztos homlokát ráncolta.

– Úgy tesznek csak, mintha tisztelnének, de szemükben sárga parázs izzik.

– Parancsold meg nekik, hogy szeressenek!

Salamon füle mellett elröpült a bölcs tanács.

– Úgy érzem, elemésztenének, ha tehetnék. De miért? Pedig vér vagyok én az ő vérükből, és nem vagyok semmivel sem rosszabb, mint az előző csendbiztos volt, az a római Líviusz Titusz.

Rabban Gamliel ég felé emelte jobbját.

– Uram, ha az aranymívesek boltja előtt jársz, meghallod-é az arany szepegését a piciny acélkalapács ütései miatt? Ugye nem? Csak halk csilingelést hallasz, fülnek is kedveset. Az ezüstmíves boltja előtt meg apró kopácsolás hallik. Sírdogálás ez, uram, gyermek hüppögése, kit szerető, törődő anyja valamely csínyje miatt megfenyít. S anyánk pofonja mindig szerető simogatás. Ám menj el kovács műhelye elé! Hallhatod ott az izzó vas zokogását és üvöltését a pöröly csapásai alatt. Jajgat, átkozódik, a hangja egekig-poklokig törtet, mert a szerencsétlen önnönmagával veretik!

Salamon szólásra nyitotta volna száját, ám Rabban Gamliel leintette.

– Légy óvatos a hatalmon lévőkkel, nagyúr, mivel ők csak saját érdekükben barátkoznak, mikor az hasznukra hajt, de nem állnak ki melletted, ha rájuk vagy utalva.

Ezek után a bölcs tisztelettel meghajolt, otthagyta Salamont a hűs fák alatt.

Salamon pedig hivatalába ment: rendeletet hozott, hogy a lefogott tiszteletlen, csend- és rendháborító, hatalom ellen lázadó, adócsaló, gyilkos és más bűnbe esett zsidók megfenyítése, végtagjainak satuba szorítása vagy csonkolása, testüknek kerékbe törése vagy karóba húzása csak a reggeli kürtszó elhangzása után kezdődhet, és ebédidőig tarthat. Ne zavarja meg a lárma, jajgatás, üvöltés, könyörgés, hörgés és haláltusa a tisztes római polgárok, katonák, tisztviselők és más pihenni vágyó lojális helybéliek délutáni szunyókálását, éjjeli nyugodalmát.

Miután az Úr süvöltő szeleket bocsát a földre, s azok eltörik majd Salamon margaréta-virág életének gyenge szárát, a csendbiztos lelke jó cselekedeteiről ad számot a mennyei ítélőszék előtt, mondván, humánus rendeletemmel megteremtettem annak lehetőségét, hogy az ebéd előtt

megkínzott emberek délután és éjjel magukhoz térhessenek, megpihenhessenek, gyógyulhassanak, erőt gyűjthessenek újabb megpróbáltatásaikhoz.

S támad majd erre hatalmas homokvihar, és az üvöltő orkán magasba röppenti a hatalmas kősziklákat is, és minden megtermett szemét ég és föld között kavarog, fekete, sárga, zöld, kék, szürke, ragacsos eső hullik, s elborít mindent, mint ama vízözön: ez az Úr lázongó gyomrának tartalma.

Ám megnyugszanak majdan a felfordult zsigerek, felhők mögül ragyog ki a nap, langyos, jótékony pára száll alá, s kizöldülnek újra a mezők, s megterem rajtuk tiszta búza.